

MAREK ROMAŃSKI

Radny Rady Gminy Olsztyn,
Nauczyciel historii,
Przewodniczący Wspólnoty Grunto-
wej w Przymiłowicach

Olsztyn nie tylko był zwykłym miastem, ale przede wszystkim miastem prawdziwie królewskim. Otrzymał prawa miejskie w roku 1488 z rąk króla Kazimierza Jagiellończyka. W 1502 roku Zygmunt I Stary, przyszły król Rzeczypospolitej stał się posesorem starostwa olsztyńskiego. Zamek w Olsztynie stanowił m.in. miejsce odpoczynku podczas wizyt królewskich na Jasnej Górze. Królewska korona i symbole władzy Jagiellonów znajdują się w herbie Olsztyna. Olsztyn dynamicznie rozwinął się jako ośrodek drobnego handlu i rzemiosła. Car Rosji Aleksander II ukazem z 1870 roku odebrał Olsztynowi prawa miejskie. Ze wszech miar wspieram rozpoczęcie procedury ich przywrócenia. Najwyższy czas po 150 latach, podjąć taką inicjatywę. Działania na rzecz przywrócenia praw miejskich dla Olsztyna to symbol lokalnego patriotyzmu, a przede wszystkim historycznej sprawiedliwości.

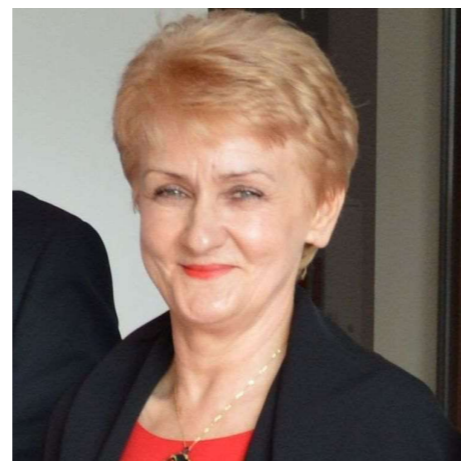
KS. PRAŁAT RYSZARD GRZESIK

Proboszcz parafii Olsztyn w latach 1987-2019

Historia parafii Olsztyn to historia miasta Olsztyn. Jestem dumny, że inicjatywa przywrócenia praw miejskich, zabranych Olsztynowi za karę przez cara po powstaniu styczniowym, nabiera realnych kształtów. Najmniejsze miasto w Polsce liczy nieco ponad 300 mieszkańców. Co rok liczne wsie w Polsce mają nadawane prawa miejskie, a Olsztyn ze swoją historią był przecież miastem. Przywrócenie praw miejskich to obowiązek i zadośćuczynienie sprawiedliwości historycznej.

Olsztyn posiada typowo miejski układ urbanistyczny.

MARIOLA MATYSEK

Dyrektorka Gminnego Ośrodka Kultury w Olsztynie w latach 1987-2019

Podczas licznych imprez i wydarzeń kulturalnych, gościłam setki osób odwiedzających Olsztyn. Zawsze spotykałam się z ich dużym zdziwieniem, że Olsztyn z charakterystycznym rynkiem i układem urbanistycznym, z całą infrastrukturą, a przede wszystkim z królewską historią zamku, nie jest miastem. Zdecydowanie popieram przywrócenie praw miejskich dla Olsztyna - to powinność i dziejowa sprawiedliwość.

Odzyskajmy prawa miejskie dla naszego Olsztyna,

kiedyś miasta królewskiego z największym zamkiem na Jurze, siedziby starostwa, na czele którego stał przyszły Król Polski Zygmunt I Stary z herbem, w którym jest korona królewska.

Zmienny Status Olsztyna na przestrzeni wieków

Olsztyn otrzymał prawa miejskie w roku 1488 z rąk Kazimierza Jagiellończyka. Miejscowość rozwinęła się, jako ośrodek drobnego handlu i rzemiosła. W 1502 roku stał się własnością Zygmunta I Starego, przyszłego króla Polski i z tego okresu pochodzi właśnie herb Olsztyna.

W 1655 roku Olsztyn został zniszczony przez Szwedów. Od 1793 roku miasto znajdowało się w zaborze pruskim, od 1807 roku – w Księstwie Warszawskim, a od 1815 roku – w Królestwie Polskim. Olsztyn utracił status miasta decyzją cara w 1870 roku.

Jeszcze w II Rzeczypospolitej w oficjalnych dokumentach odnosząc się do miejscowości Olsztyn, nigdy nie określano go mianem wsi. I tak:

- w 1921 roku w Spisie Powszechnym mamy zapis: Olsztyn - osada miejska, folwark Borowe - 158 mórg - własność Skarbu Państwa.

- w 1933 roku w Kieleckim Dzienniku Wojewódzkim, wymienione zostają: osada Olsztyn, kolonia Odrzykoń, kolonia Kucelin, Łąki, teren osady Olsztyna. Dziś Olsztyn spełnia wszystkie kryteria obowiązujące przy nadawaniu lub przywracaniu praw miejskich.

Jeżeli w konsultacjach społecznych mieszkańcy gminy poprą starania o odzyskanie praw miejskich, wówczas Urząd Gminy złoży stosowny wniosek za pośrednictwem Wojewody Śląskiego do Urzędu Rady Ministrów.

Ewentualne przywrócenie statusu miasta weszłoby w życie z dniem 01.01.2022 r.

Z chwilą odzyskania praw miejskich Gmina stałaby się gminą miejsko-wiejską. Status miasta dotyczy-

łyby tylko Olsztyna, który okalałyby, tak jak obecnie, wsie. - Byłby to krok milowy do dalszego rozwoju i polepszenia standardu życia, bo miasto to nowe możliwości pozyskiwania środków finansowych, prestiż, sprawiedliwość dziejowa i inne postrzeganie nas przez partnerów i inwestorów – mówią zgodnym chórem orędownicy przywrócenia Olsztynowi praw miejskich Tomasz Kucharski, wójt Gminy Olsztyn, ks. Prałat Ryszard Grzesik i Mariola Matysek, długoletnia dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury. Jak wynika z deklaracji Minister Funduszy i Polityki Regionalnej, Małgorzaty Jarosińskiej - Jedynak, małe miasta mogą liczyć na wsparcie w postaci adresowalnych konkursów w latach 2021-2027, czyli w nowej perspektywie finansowej w różnych dziedzinach swojej działalności: w obszarze środowiska, infrastruktury, wsparcia przedsiębiorczości.

Według badań dr hab. Marcelego Antoniewicza z Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie kształt przypominający literę H nie pochodzi od niemieckiego Holstein oznaczającego „wydrążoną skałę”, lecz jest to wyobrażenie królewskiego tronu. W tron wpisana jest litera S odnosząca się według dr Henryka Seroki z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie do imienia króla Zygmunta I Starego (Sigismundus). Świadczy o tym królewska korona. Litera W odnosi się do Wawelu lub Władysława Jagiełły, dziadka Zygmunta I Starego, który odzyskał olsztyński zamek z rąk księcia Władysława Opolczyka i wcielił powtórnie do Korony.

Wydawca broszury:
Urząd Gminy Olsztyn, Pl. Józefa Piłsudskiego 10, 42-256 Olsztyn k. Częstochowy, woj. śląskie

Co nam da status miasta?

Ważna jest tu sprawiedliwość historyczna i patriotyczna, ale także kwestie prestiżowe i biznesowe.

Jako miasto i gmina będziemy lepiej postrzegani przez inwestorów i różnego rodzaju partnerów, kontrahentów oraz instytucje pośredniczące w pozyskiwaniu środków unijnych. Dla Olsztyna jest to szansa na dostęp do funduszy przewidzianych na rozwój małych miast i miasteczek. Do tej pory, jako wieś, nie mógł korzystać ze wszystkich źródeł dofinansowania. Przy tym Olsztyn i pozostałe miejscowości gminy zachowują dostęp do dotychczasowych form wsparcia rządowego i unijnego jako ośrodki do 5000 mieszkańców.

Z pewnością wzrośnie także nasza ranga społeczno – polityczna w skali powiatu częstochowskiego oraz całego regionu: w liczącym 16 gmin powiecie częstochowskim są tylko dwa miasta – Blachownia i Koniecpol. Jako trzecie miasto zyskamy na atrakcyjności.

Dzisiejszy Olsztyn ze swoimi Mieszkańcami, infrastrukturą, miejskim układem urbanistycznym, turystycznym charakterem, strukturą zatrudnienia (znikoma ilość gospodarstw rolnych) i dokonaniem zasługuje, aby odzyskać zabrane przez cara Rosji prawa miejskie.

Warto zaznaczyć, że rokrocznie wiele zdecydowanie mniejszych wsi odzyskuje prawa miejskie np. Pacanów (1100 mieszkańców), Wiślica (570 mieszkańców), czy Stopnica (około 1300).

Czy istnieją jakieś niebezpieczeństwa lub wady przywrócenia praw miejskich - najczęściej zadawane pytania.

Czy wzrosną podatki i opłaty: a) podatek od nieruchomości?

NIE

Stawki podatku od nieruchomości uchwalane są przez Radę Gminy (z uwzględnieniem rozporządzenia Ministra Finansów) i są identyczne zarówno dla miast, jak i dla wsi. Nie ma zatem podstaw prawnych do ich zwiększania po zmianie statusu gminy wiejskiej na wiejsko - miejską (ustawa z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych).

b) podatek rolny?

NIE

Zasady ustalania podatku rolnego pozostają niezmiennie. Opodatkowaniu podatkiem rolnym podlegają grunty mające w ewidencji gruntów status użytku rolnego niezależnie od tego, czy

są położone na terenie miasta czy wsi. Wyjątek stanowią tutaj tylko grunty zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolna, które są opodatkowane podatkiem od nieruchomości. Stawki podatku rolnego uchwalane są przez Radę Gminy na podstawie komunikatu Prezesa GUS w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów będące podstawą do ustalenia podatku rolnego na dany rok podatkowy.

c) opłata targowa i miejscowa?

NIE

Opłata targowa oraz miejscowa nie są uzależnione od statusu miejscowości, na której ich pobór jest ustanowiony. Stawki te są uchwalane przez Radę Gminy z uwzględnieniem rozporządzenia Ministra Finansów określającego górne ich granice, które są identyczne zarówno dla miasta, jak i wsi

(ustawa z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych).

Czy zmienią się stawki opłaty adiacenckiej?

NIE

Wysokość stawki procentowej opłaty adiacenckiej ustala Rada Gminy w drodze uchwały. Stąd, jeżeli Rada stawek nie zmienia, pozostaną one na takim samym poziomie. W Gminie Olsztyn, Rada Gminy nie wprowadziła opłaty adiacenckiej (ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami).

Czy nauczyciele stracą dodatki nauczycielskie?

NIE

Dodatek wiejski należy się nauczycielowi zatrudnionemu na terenie wiejskim oraz

w mieście liczącym do 5000 mieszkańców: zgodnie z art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela.

Czy zmienią się zasady ustalania stypendiów dla dzieci i młodzieży?

NIE

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Ustawodawca nie uzależnia przyznania stypendium od miejsca zamieszkania.

Czy zmienią się zasady ustalania subwencji oświatowej?

NIE

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2019 r. wagi P1.P2 dotyczą uczniów szkół podstawowych i gimnazjów zlokalizowanych na terenie wiejskim lub miastach do 5000 mieszkańców. W obecnym stanie prawnym ustawodawca określa wysokości subwencji oświatowej na jednakowym poziomie na terenach wiejskich i miastach do 5000 mieszkańców.

Jaki będzie dostęp do funduszy z UE?

Zwiększy się dostęp do funduszy przewidzianych na rozwój małych miast i miasteczek. Do tej pory Olsztyn jako wieś, nie mógł korzystać ze wszystkich źródeł dofinansowania. Miasto będzie mogło nadal ubiegać się o środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, do którego kwalifikują się także miasta liczące do 5000 mieszkańców, a w przypadku działań realizowanych za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania nawet miasta do 20 000 mieszkańców. Dodatkowo pojawią się możliwości pozyskania środków z programów adresowanych dla małych miast. Podobnie mieszkańcy będą mogli

korzystać, jak dotąd, ze środków na utworzenie lub rozwój działalności gospodarczej albo działalności stowarzyszeń, zachowując dostęp do środków unijnych na rozwój obszarów wiejskich. Okoliczność uzyskania przez Olsztyn statusu miasta nie wyeliminuje jego mieszkańców z dostępu do środków Lokalnej Grupy Działania.

Czy w związku z powołaniem miasta zmieni się liczba radnych?

NIE

Liczebność Rady Gminy zależna jest wyłącznie od liczby mieszkańców. Status gminy nie ma tu znaczenia. W gminach do 20 tys. mieszkańców rada składa się z 15 radnych. Stanowi o tym art. 17 ustawy o samorządzie gminnym. Zmiana statusu nie powoduje także wzrostu diet radnych.

Czy w przypadku uzyskania statusu miasta będą potrzebne nowe wybory radnych i burmistrza?

NIE

W związku z uzyskaniem statusu miasta nie przeprowadza się przedterminowych wyborów organów gminy (art. 4f ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 390 Kodeksu wyborczego).

Czy będzie potrzebna wymiana dowodów osobistych?

NIE

Zmiana nazwy organu wydającego dowód osobisty nie powoduje konieczności wymiany dotychczasowego dowodu osobistego - zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych.

Co z sołectwami i sołtysami?

W aktualnym stanie prawnym podziałna jednostki pomocnicze gminy typu wiejskiego i miejskiego (sołectwa, dzielnice) nie występuje w sensie normatywnym. Po uzyskaniu statusu miasta przez Olsztyn, nadal będą funkcjonowały sołectwa w nim utworzone i nieodłącznie z nimi związani sołtysi (do czasu ich ewentualnego

zniesienia przez Radę Miasta, jeżeli taką Rada podejmie decyzję). Z ustawy o samorządzie gminnym nie wynika konieczność takiej zmiany, tj. znoszenia sołectwa, powoływania dzielnicy i odpowiednich dla dzielnicy organów, po przekształceniu wsi w miasto. Nie ma także, co oczywiste, zakazu takiej zmiany. Ustawa zastrzega wyłączną kompetencję w tym zakresie dla Rady Gminy. Patrząc łącznie na zapisy ustawy o samorządzie gminnym (art.5) w zw. z zapisami statutu gminy Olsztyn (par. 27) inicjatorem tego działania mogą być mieszkańcy Olsztyna bądź organ gminy (rada lub burmistrz).

Czy po uzyskaniu statusu miasta wynagrodzenie Wójta wzrośnie?

NIE

Zmiana statusu nie spowoduje wzrostu urzędniczych pensji. Wynagrodzenia pracowników samorządowych, w tym zatrudnionych na podstawie wyboru, są zależne wyłącznie od liczby mieszkańców. Określa je precyzyjnie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

Czy w Olsztynie wprowadzony zostanie podatek od posiadania psa?

NIE

Podatek taki zależy wyłącznie od decyzji Rady.

Czy przywrócenie praw miejskich będzie miało wpływ na działalność wspólnoty gruntowej?

NIE

Wspólnoty działają tak samo na wsiach jak i w miastach. Taka sytuacja jest np. w Siewierzu. Ich działalność reguluje ustawa o wspólnotach gruntowych. Status miasta w żaden sposób nie będzie dotyczył działalności Wspólnoty, która działa praktycznie niezależnie od Gminy.

Wobec powyższych argumentów wnoszą o umożliwienie i rozpoczęcie procedury zmierzającej do przywrócenia Olsztynowi praw miejskich.